

MOKSLININKŲ GRUPĖS PROJEKTO

„Europos socialinis tyrimas: šiuolaikinės Lietuvos visuomenės nuostatos, vertybės ir elgsena (ESS-LT)“

Projektą finansuoja Lietuvos mokslo taryba (sutarties Nr. MIP-022/2012)

Seminaras - diskusija „Europos socialinis tyrimas Lietuvoje“

Rizikos visuomenės teorijos testavimas ESS duomenų pagrindu

dr. Audronė Telešienė,

KTU Politikos ir viešojo administravimo institutas

2012 m. rugsėjo mėn. 28 d.

ESS duomenys reikšmingi mokslinėms įžvalgoms ir teorijoms

- Pvz. 1. ***Nuostatos imigracijos atžvilgiu (ESS 2002/3):***

Harvardo ir Leuveno katalikiškojo universitetų mokslininkų išvada:

- Susirūpinimas imigracijos problematika išauga ekonominių nuosmūkių metu; ir labiausiai – tarp žemos kvalifikacijos, sunkiai prie pokyčių prisitaikančių individų.

ESS duomenys reikšmingi mokslinėms įžvalgoms ir teorijoms

- P vz. 2. ***Išsilavinimo reikšmė (ESS 2006/7):***
 - Kiekvieni papildomi metai praleisti formaliai mokantis padidina tikimybę jog individas balsuos per nacionalinius rinkimus.
 - Egzistuoja teigiamas ryšys tarp išsilavinimo ir domėjimosi politika.
 - Kuo daugiau metų individas praleidžia besimokydamas formaliai, tuo teigiamiau jis vertina savo sveikatą ir tuo dažniau teigia esąs laimingas.

ESS duomenys reikšmingi moklinėms įžvalgoms ir teorijoms

- Pvz. 3. ***Aktyvaus piliečio teorija (2002/3):***

Goethe universiteto mokslininkės Sigrid Roßteutscher išvada:

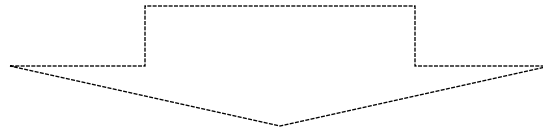
- **Egistuoja bendras Europiečiams būdingas supratimas, kas yra “geras pilietis”:**
 - Balsuojantis nacionaliniuose rinkimuose (dalyvavimas)
 - Noriai padedantis mažiau pasiturintiems žmonėms (solidarumas)
 - Besilaikantis įstatymų
 - Turintis savo individualią nuomonę (autonomiškas).

U.Beck - Rizikos visuomenės teorija

- Viena iš tezių:

Nepasitikėjimas mokslininkais ir ekspertais tampa tipine visuomenių charakteristika.

- Pranešimo tikslas:

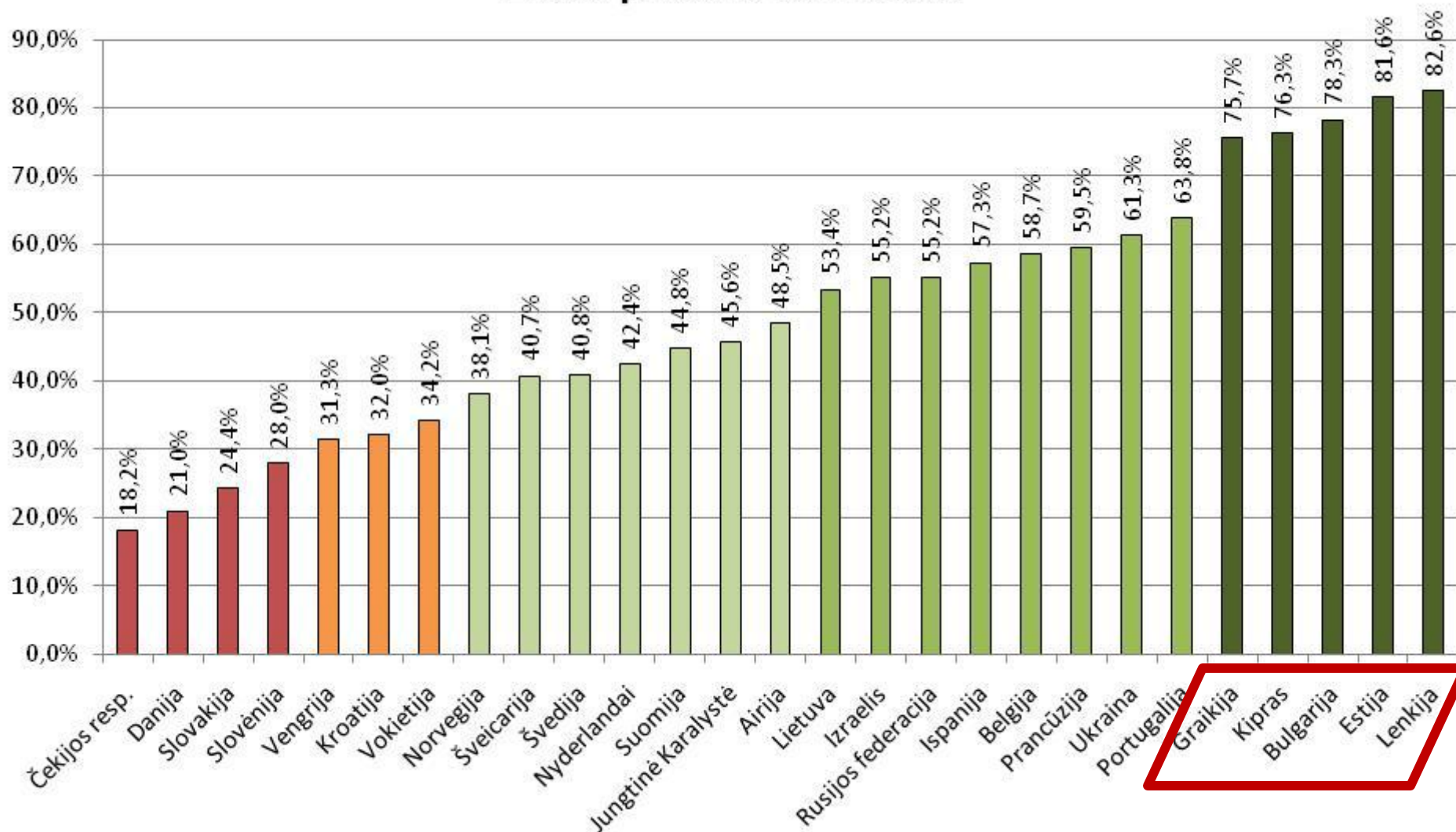
Iliustruoti, kaip galima ESS duomenis panaudoti teorijų testavimu.

Šiuolaikinis mokslas pajėgus išspręsti aplinkosaugines problemas

(ESS5, 2010, N=52458)

Labai pritariu & Pritariu

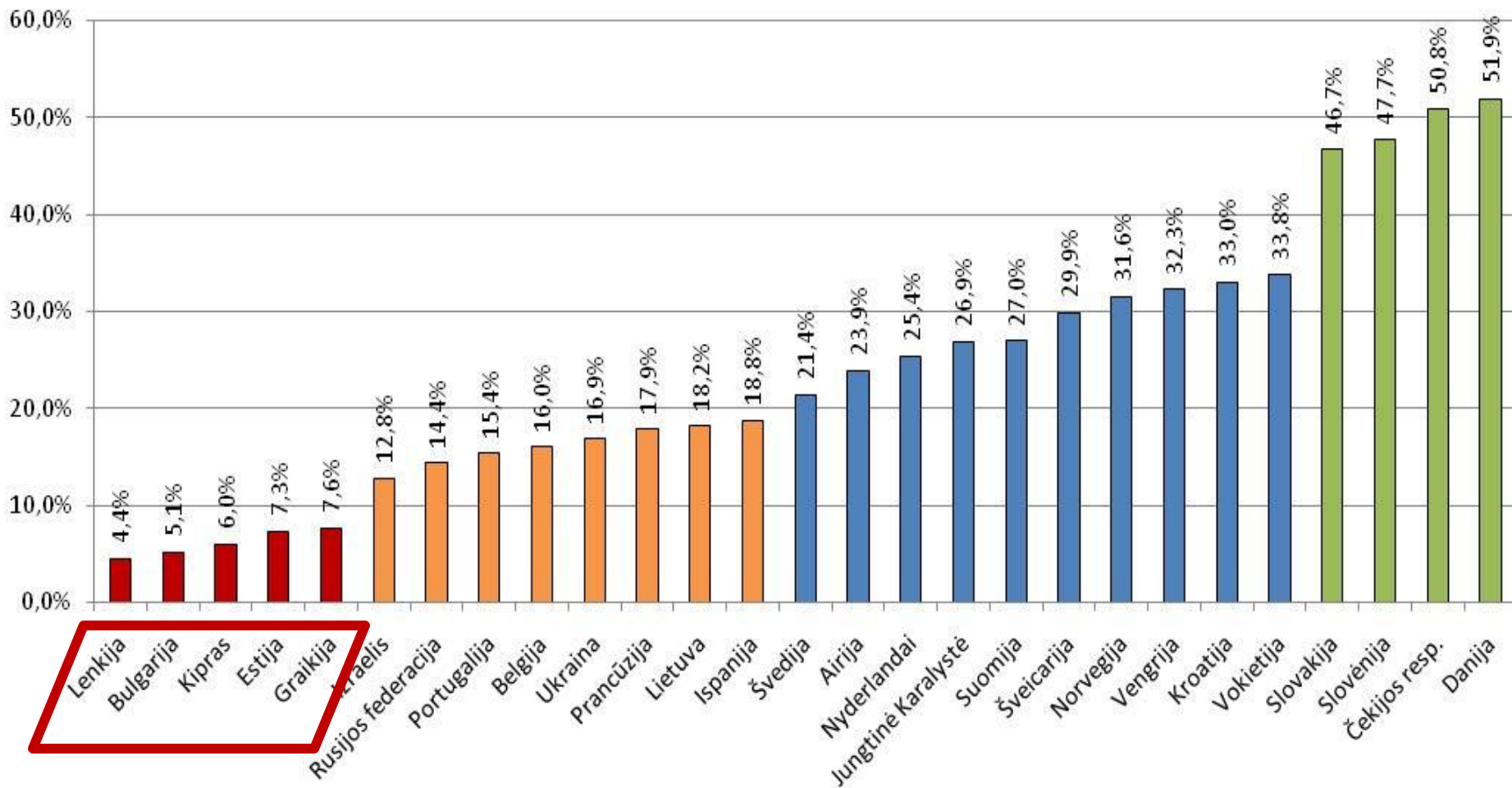

Šiuolaikinis mokslas pajėgus išspręsti aplinkosaugines problemas

(ESS5, 2010, N=52458)

Nepritariu & Labai nepritariu

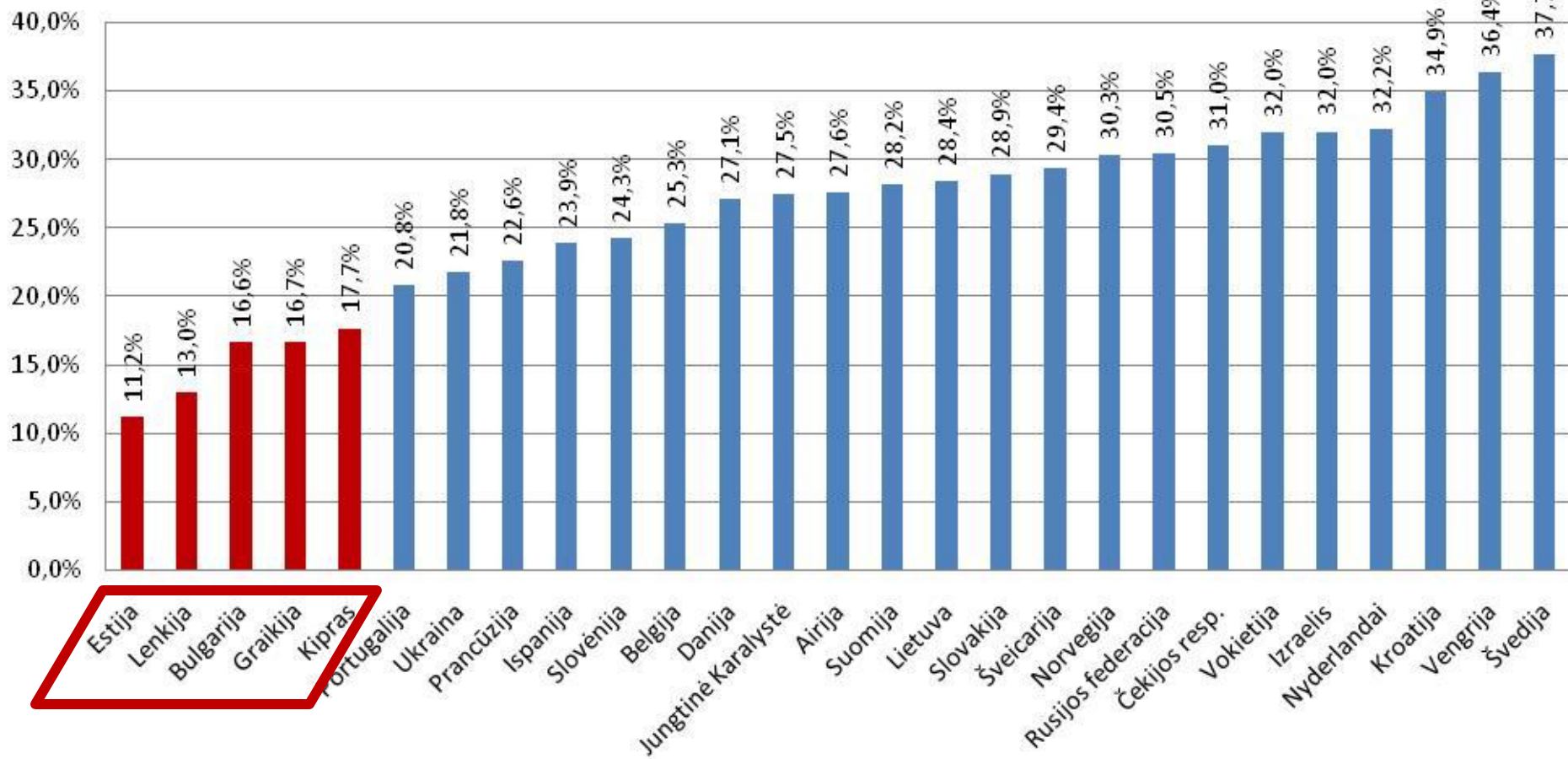

Šiuolaikinis mokslas pajėgus išspręsti aplinkosaugines problemas

(ESS5, 2010, N=52458)

Nei pritariu nei nepritariu

Teorinēs implikācijas

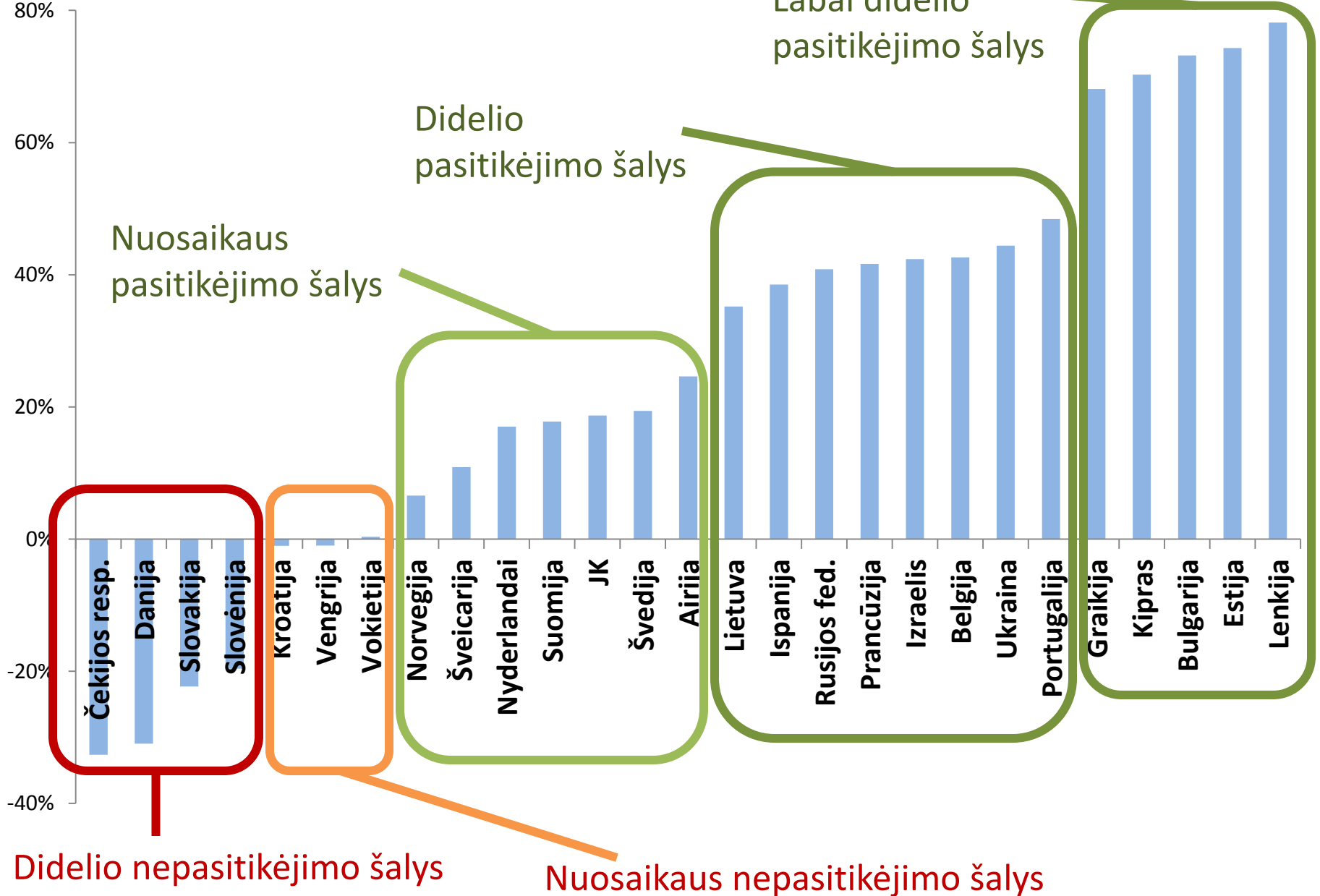
- **Netikrumo kultūra = Culture of uncertainty**

Didelis netikrumas, neapibrēztumas, abejonē =
didelis procentas žyminčių
atsakymus “*nei pritariu, nei nepritariu*”.

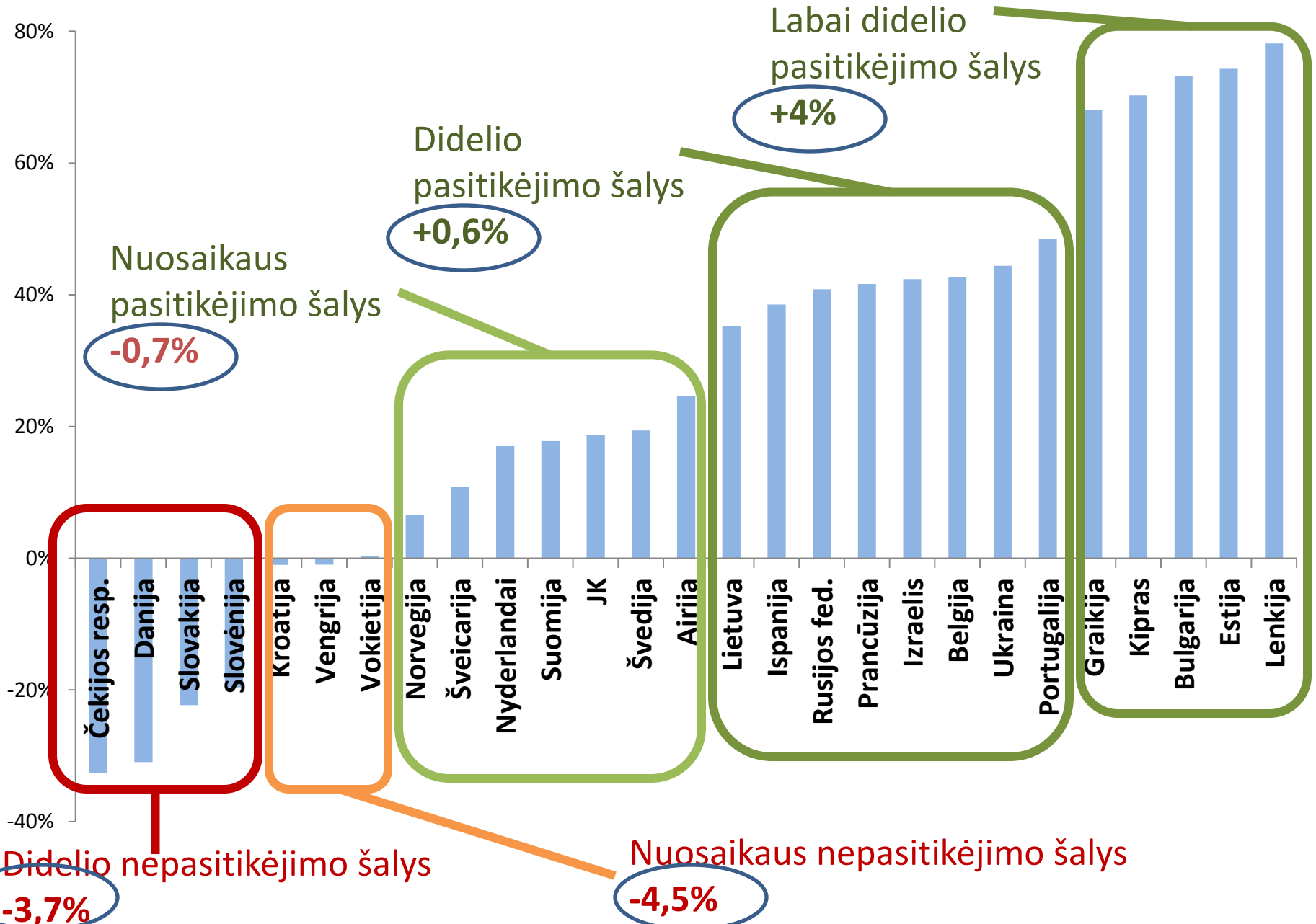
- Pasitikėjimas mokslo gebėjimais spręsti
aplinkosaugines problemas
nepereina į nepasitikėjimą – greičiau
pereina į netikrumo ir abejonių lauką.

“Šiuolaikinis mokslas pajėgus išspręsti aplinkosauginės problemas”: pritariančių ir nepritariančių procentinis skirtumas; ESS5, 2010, N=52458

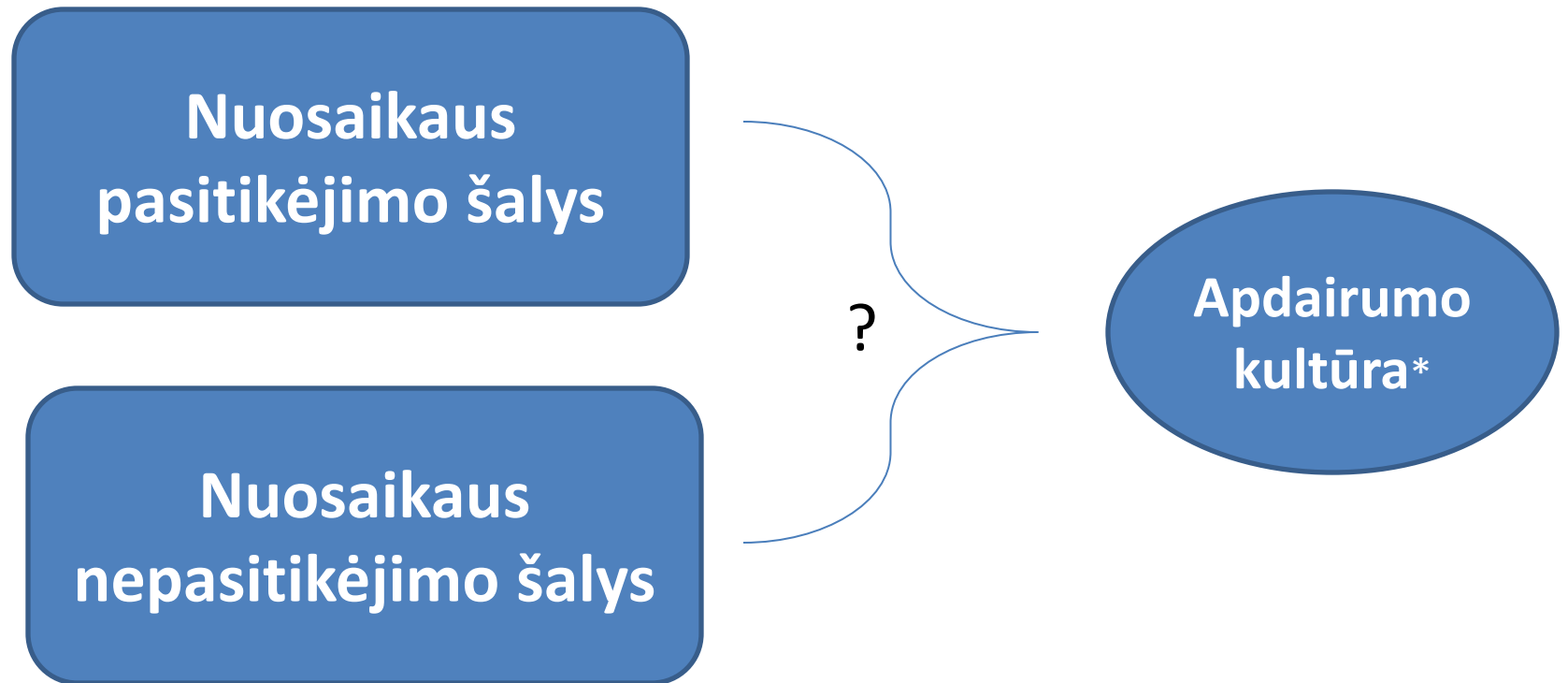
(kuo didesnė teigiama reikšmė, tuo daugiau pritariančių)

“Šiuolaikinis mokslas pajėgus išspręsti aplinkosauginės problemas”: pritariančių ir nepritariančių procentinio skirtumo pokyčiai 2008 – 2010 m. ; ESS5, 2010, ESS4, 2008.

Teorinės implikacijos

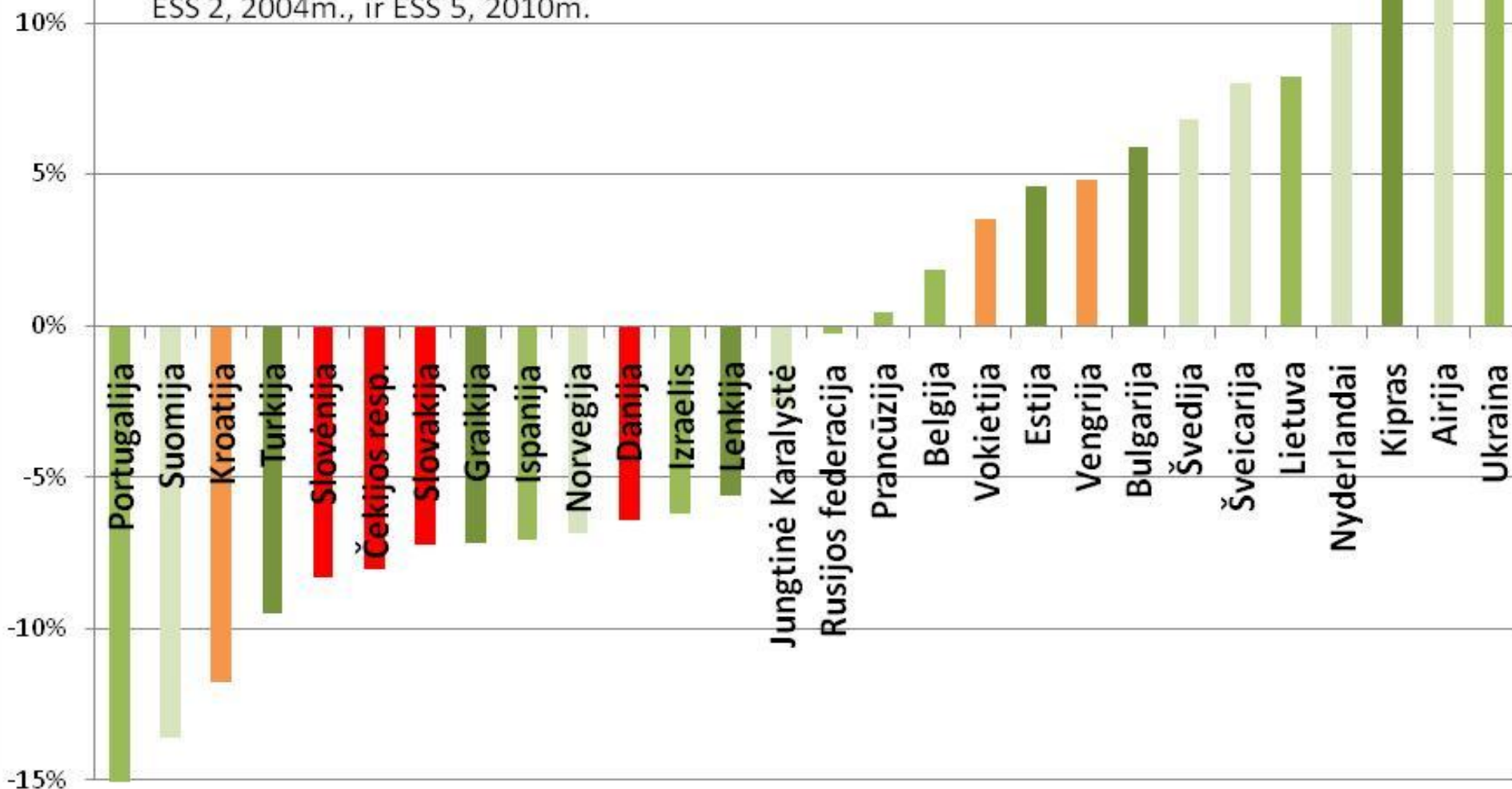
* Culture of precaution (Hohn, 2006)

2004-2010 m. nuosaikiai (vid. 0,9%) sumažėjo tikinčiųjų šiuolaikinio mokslo gebėjimu spręsti aplinkosaugines problemas

Pasitikinčiųjų dalies procentinis padidėjimas/sumažėjimas populiacijoje, lyginant 2004 ir 2010 m. duomenis;

ESS 2, 2004m., ir ESS 5, 2010m.

Gairės tolesniam teorijos testavimui

Charakteristika: Pasitikėjimo intensyvumas	Charakteristika: Pasitikėjimo dinamika	Šalių grupė	Teorinė implikacija
Didelis/nuosaikus NEpasitikėjimas	Didėjantis NEpasitikėjimas	Danija, Čekija, Slovakija, Slovėnija, Kroatija	Didelės-rizikos visuomenė
Nuosaikus pasitikėjimas	Didėjantis NEpasitikėjimas	Suomija, Norvegija, Jungtinė Karalystė	Rizikos visuomenė
Didelis/ I.didelis pasitikėjimas	Didėjantis NEpasitikėjimas	Portugalija, Ispanija, Graikija, Turkija, Izraelis, Lenkija, Rusijos fed.	Besiformuojanti rizikos visuomenė
Nuosaikus NEpasitikėjimas	Augantis pasitikėjimas	Vokietija, Vengrija	Post-rizikos visuomenė // Sekanti rizikos visuomenės stadija?
Nuosaikus/didelis/ labai didelis pasitikėjimas	Augantis pasitikėjimas	Švedija, Šveicarija, Nyderlandai, Airija, Belgija, Prancūzija, Ukraina, Lietuva, Bulgarija, Estija, Kipras	Nepatvirtina vienos iš rizikos visuomenės tezių

Teorinēs implikācijas

- **Beyond risk society = Post – rizikos visuomenē**
 - Barbara Adam, Ulrich Beck, Joost van Loon (2000)
 - Gabe Mythen, Sandra Walklate (2006)

- **High risk society = Didelēs rizikos visuomenē**
 - Michael Mandel (1996)

AČIŪ UŽ DĒMESI